

ΚΡΙΤΙΚΕΣ

ΜΕΛΕΤΕΣ - ΔΟΚΙΜΙΑ

Βασίλης Μαραβίτσας: «Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος (1913)» κριτική του Θανάση Αντωνίου

A+AA-

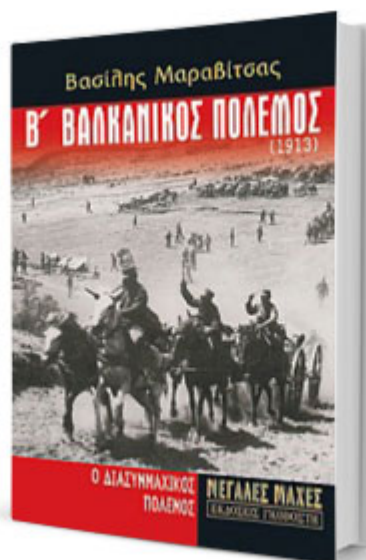
Βασίλης Μαραβίτσας: «Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος (1913)» κριτική του Θανάση Αντωνίου

- [Εκτύπωση](#)
- [Email](#)

Κατηγορία: ΜΕΛΕΤΕΣ - ΔΟΚΙΜΙΑ

Δημοσιεύτηκε Δευτέρα, 26 Οκτωβρίου 2015 13:39

κείμενο: Θανάση Αντωνίου

Διαβάζοντας το βιβλίο του Βασίλη Μαραβίτσα στο φόντο των πυκνών εξελίξεων στον χώρο της σημερινής Βαλκανικής Χερσονήσου, με τις ατελείωτες προσφυγικές και μεταναστευτικές ροές από την Ανατολή και τα σύνορα που ανοιγοκλείνουν, τα τρένα με τα «τσαμπιά» των κολασμένων που κρέμονται στα παράθυρά τους να διασχίζουν τα Σκόπια, τη Βουλγαρία και τη Σερβία, τις πυρπολήσεις εκκλησιών στο Κόσοβο και τη μαζική υστερία να μετατρέψει ποδοσφαιρικές αναμετρήσεις εθνικών ομάδων στα Τίρανα ή στο Βελιγράδι σε ρατσιστικά πογκρόμ, διαπιστώνει κανείς ότι έναν αιώνα μετά τον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο, η ηρεμία στα Βαλκάνια είναι το ζητούμενο. Πάλι καλά που σταμάτησαν οι πόλεμοι...

ΤΟ ΜΟΙΡΑΣΜΑ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ

Πριν από έναν αιώνα, λοιπόν, στα μέσα Ιουνίου 1913, η Βουλγαρία αποφάσισε να προχωρήσει σε μια ενέργεια που από καιρό σχεδίαζε και για την οποία κινητοποίησε –ανεπιτυχώς όμως– όλες τις στρατιωτικές της δυνάμεις: να ξεκινήσει πολεμική αντιπαράθεση με την Ελλάδα σε ένα ευρύ γεωγραφικό πεδίο, το οποίο εκτεινόταν δυτικά από τον Αξιό ποταμό μέχρι ανατολικά την οροσειρά της Τσατάλτζας (οι αρχαίες Μέτρες, περίπου 65 χιλιόμετρα από την Κωνσταντινούπολη) και νότια από την περιοχή της Θεσσαλονίκης και του Παγγαίου μέχρι βόρεια το υψίπεδο της Σόφιας. Ήταν η δεύτερη μεγάλη πολεμική αντιπαράθεση σε μια περιοχή που μόλις είχε απελευθερωθεί ύστερα από τέσσερις και πλέον αιώνες οθωμανικής κυριαρχίας. Αυτή τη φορά, η αντιπαράθεση αφορούσε τους νικητές της προηγούμενης περιόδου και είχε έναν μεγάλο νικητή, την Ελλάδα, κι έναν χαμένο, τη Βουλγαρία.

Στον Β΄ Βαλκανικό Πόλεμο ενεπλάκησαν και οι άλλοι λαοί της περιοχής, όπως οι Σέρβοι, και η σύγκρουση γενικεύτηκε με στόχο το (ξανα)μοίρασμα της Βαλκανικής Χερσονήσου, την «απελευθέρωση» εδαφών που κάθε πλευρά διεκδικούσε ως δικά της, την αύξηση των ζωνών επιρροής και την έξοδο στο Αιγαίο για όσους τη στερούνταν. Ταυτόχρονα, όπως συνηθίζεται σε τέτοιες περιπτώσεις, θέση κλήθηκαν κι έλαβαν οι Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής, ευνοώντας τότε τον έναν και τότε τον άλλο από τους πρωταγωνιστές, ουσιαστικά όμως προωθώντας τα δικά τους ιμπεριαλιστικά συμφέροντα σε βάρος ενός *imperium*, του Οθωμανικού, το οποίο έπνεε τα λoίσθια.

Το βιβλίο του στρατιωτικού μελετητή και συγγραφέα πολεμικών μονογραφιών Βασίλη Μαραβίτσα παρακολουθεί από πολύ κοντά τις στρατιωτικές εξελίξεις, τις μάχες και τις διπλωματικές διεργασίες που έλαβαν χώρα από την κήρυξη του «ακήρυχτου» πολέμου μέχρι την 25η Ιουλίου 1913 και την υπογραφή μιας συνθήκης ειρήνης, στο Βουκουρέστι, με την οποία έληγε και τυπικά ο πόλεμος. Ακολούθως, την 30ή Ιουλίου, υπογράφηκε η Συνθήκη του Βουκουρεστίου ανάμεσα σε Ρουμανία, Σερβία, Ελλάδα και Μαυροβούνιο, συμφωνία η οποία προέβλεπε την κοινή δράση των παραπάνω χωρών σε περίπτωση που οι (νέοι) ηττημένοι, οι Βούλγαροι, αρνούνταν να συμμορφωθούν.

Θυμίζουμε ότι μετά το πέρας του συγκεκριμένου πολέμου, η Ελλάδα, αν και νικήτρια, αποχώρησε από τη δυτική Θράκη, πέτυχε όμως να μεταφερθούν τα σύνορά της στον Νέστο ποταμό, εξασφάλισε την παραμονή της Καβάλας εντός της ελληνικής επικράτειας και χάραξε τη βόρεια συνοριακή γραμμή της περίπου εκεί που είναι και σήμερα, στο υπέροχο βουνό, το Θρυλικό Μπέλες.

Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο αναπόφευκτος Β΄ Βαλκανικός Πόλεμος ήταν αποτέλεσμα του ότι οι Βούλγαροι παρέμειναν αμετακίνητοι στην απαίτησή τους για πλήρη προσάρτηση ολόκληρης της νοτιοδυτικής Μακεδονίας, μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟΣ

Πριν από τη διεξοδική παρουσίαση αυτής της παραγμένης καλοκαιρινής περιόδου, ο συγγραφέας εξιστορεί τα γεγονότα που οδήγησαν στη δραματική κορύφωση το καλοκαίρι του

1913 και πιάνει το νήμα από τις αρχές του 20ού αιώνα σε μια κατατοπιστική εισαγωγή: το κίνημα των Νεότουρκων του 1908, τις βουλγαρικές διεκδικήσεις στη Μακεδονία, τη συγκρότηση των πρώτων αντάρτικων ομάδων από τους κύριους διεκδικητές των πρώην οθωμανικών εδαφών, τις πρώτες προσπάθειες για τη συγκρότηση μιας βαλκανικής συμμαχίας, την πρώτη ελληνοβουλγαρική στρατιωτική συνθήκη του 1912, την αντίστοιχη ελληνοσερβική στις αρχές του 1913 αλλά και την κήρυξη πολέμου της Ελλάδας στο οθωμανικό κράτος το φθινόπωρο του 1912, που οδήγησε σε γενικευμένο πόλεμο των βαλκανικών λαών ενάντια στους παραπαίοντες Οθωμανούς.

Κομβικά πολιτικά γεγονότα που σημάδεψαν την παραγμένη περίοδο (προσπάθειες Βενιζέλου για σύναψη συμφωνιών ειρήνης και συνεργασίας με τους διεκδικητές στη Βαλκανική Χερσόνησο, απελευθέρωση Θεσσαλονίκης, δολοφονία του Βασιλιά Γεωργίου Α', κ.ά.) βρίσκουν τη θέση τους στις σελίδες του βιβλίου, πριν ο συγγραφέας ασχοληθεί με το καλοκαίρι του 1913.

Το βιβλίο του Βασίλη Μαραβίτσα επικεντρώνεται στην εξιστόρηση των στρατιωτικών συγκρούσεων και των κινήσεων που πραγματοποίησαν οι ένοπλες δυνάμεις στο θέατρο του πολέμου το καλοκαίρι του 1913, ρίχνοντας ασφαλώς το ενδιαφέρον του στην ελληνική πλευρά. Παρουσιάζει τις στρατιωτικές δυνάμεις των παικτών και τον οπλισμό τους, τη στρατιωτική ηγεσία ενός εκάστου εκ των αντιπάλων (δίνοντας μάλιστα στοιχεία για την εκπαίδευση των επικεφαλής τους, κυρίως σε στρατιωτικές ακαδημίες στη Γερμανία), την οργάνωση του στρατού στη βάση του, τις κορυφαίες μάχες της περιόδου, τις απώλειες των πλευρών.

Σύμφωνα με τον συγγραφέα, ο αναπόφευκτος Β' Βαλκανικός Πόλεμος ήταν αποτέλεσμα του ότι οι Βούλγαροι παρέμειναν αμετακίνητοι στην απαίτησή τους για πλήρη προσάρτηση ολόκληρης της νοτιοδυτικής Μακεδονίας, μετά την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Ο Β. Μαραβίτσας αποδίδει στον βουλγαρικό εθνικισμό, ο οποίος εκείνη την περίοδο είχε φτάσει πράγματι σε σημείο ακραίας επιθετικότητας, πρωταγωνιστικό ρόλο στο ξέσπασμα των συγκρούσεων, βρίσκει όμως την ευκαιρία, ανάμεσα στις περιγραφές των στρατιωτικών γεγονότων, να αναφερθεί ακροθιγώς στις διεκδικήσεις και των άλλων λαών της Βαλκανικής Χερσονήσου, αυτή τη φορά σε βάρος της Βουλγαρίας, ξεδιαλύνοντας το απίστευτο κουβάρι των Βαλκανίων τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα – τα γεγονότα εκείνα μας κατατρέχουν ακόμα κι αυτό το βλέπουμε καθημερινά, στην Πρίστινα, στο Σεράγεβο, στα Τίρανα, στη Σόφια, στην Αθήνα...

ΥΓ. Διαβάστε επίσης το *Α' Βαλκανικός Πόλεμος (1912-1913): Η αρχή της εθνικής εξόρμησης* του Βασίλη Αναστασόπουλου (Γκοβόστης, 2012).

Β' Βαλκανικός Πόλεμος (1913)

Ο διασυμμαχικός πόλεμος

Βασίλης Μαραβίτσας

Γκοβόστης

176 σελ.

Τιμή € 14,50